

Actie 8 BBP IJzer - toetsing aandachtsgebied	
IJZ_AG_009 HOOGLEDE - GITS BOLLESTRAAT STATIONSSTRAAT	
GELEGEN IN:	
	<i>Actueel waterbergingsgebied (AW): /</i>
	<i>Potentieel waterbergingsgebied (PW): IJZ_PW_055_007</i>
	<i>Waterconserveringsgebied (WC): IJZ_WC_024</i>
AANDACHTSGEBIED:	gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en algemeen nut
OPPERVLAKTE:	14 ha
HYDROGRAFIE:	Abelenbeek
STATUS / VERSIE:	ontwerp Bsec 29/09/2012 – bespreking ABO 26/11/2012 – bespreking gemeente Heuvelland 29/11/2012 – bespreking bekkenraad 07/12/2012 – goedgekeurd door het bekkenbestuur als beleidsondersteunend document
DATUM LAATSTE WIJZIGING:	07/12/2012
NAAM DOCUMENT:	Fiche_toetsing_AG_007_v20121207.doc
BIJLAGEN:	

Leeswijzer

Dit document bevat een analyse van het aandachtsgebied "Gits Bollestraat Stationsstraat" met betrekking tot het watersysteem. Deze analyse gebeurde in uitvoering van actie 8 van het bekkenbeheerplan van het IJzerbekken: "Evaluatie naar effectief bodemgebruik (en mogelijke alternatieven m.b.t. bestemming) in actuele en potentiële waterbergingsgebieden of in waterconserveringsgebieden".

Het document analyseert in detail de ontwikkelingsperspectieven voor het ruimtegebruik en de relatie met het functioneren van het watersysteem.

Voor meer uitleg over waterbergingsgebieden, waterconserveringsgebieden, de selectie van aandachtsgebieden en de methodologie van de toetsing van de aandachtsgebieden kunnen volgende documenten geraadpleegd worden:

- Rapport "Toetsing signaalgebieden – Handleiding" – CIW – versie 4/11/2009
- Bekkenspecifiek rapport "Toetsing signaalgebieden – IJzerbekken" – goedgekeurd door het bekkenbestuur – versie 1/07/2011
- "De watertoets bij ruimtelijke plannen – handleiding adviesverlening watertoets bij ruimtelijke plannen versie 1.0 (juli 2009)". Deze handleiding is te raadplegen via:
<http://www.watertoets.be/richtlijnen-voor-toepassing/handleiding-voor-rup-en-bpa>

De actie "toetsing signaalgebieden" betreft geen "wateradvies", zoals vernoemd in het "Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstanties en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 van het decreet Integraal Waterbeleid".

De toetsing van een aandachtsgebied brengt eventuele tegenstrijdigheden tussen de ontwikkelingsperspectieven voor een harde bestemming en het watersysteem in kaart. De analyse trekt conclusies over de effecten van bebouwing en verharding in een waterbergingsgebied of waterconserveringsgebied. Tot slot worden er suggesties gedaan over de mogelijkheden tot ontwikkeling van een harde bestemming in een waterrijk gebied.

De toetsing van het aandachtsgebied vervangt de watertoets niet. Deze wordt steeds uitgevoerd bij de vergunning van ruimtelijke en stedenbouwkundige plannen.

Secretariaat IJzerbekken
p/a VMM, Zandvoordestraat 375
8400 Oostende
T 059 56 26 89
secretariaat_ijzer@vmm.be

Inhoud

1	Situering.....	5
1.1	Algemeen.....	5
1.2	Planologische bestemming.....	7
1.3	Bodemgebruik.....	8
1.4	Hydrografie	11
1.5	Motivering afbakening en selectie aandachtsgebied.....	12
2	Juridische toets.....	13
2.1	Warteroetskaarten.....	13
2.2	Federale kaart risicozones voor overstromingen	16
3	Beleidsmatige toets	16
3.1	Waterbeleid.....	16
3.2	Ruimtelijke ordening	16
4	Toetsing aan het watersysteem	18
4.1	Overstromingsproblematiek.....	18
4.2	Verdroging	20
4.3	Andere relevante hydrologische/hydrografische informatie	22
5	Conclusie.....	23
6	Suggesties naar ontwikkelingsperspectief	23

Lijst figuren

Figuur 1: Situering op stratenatlas	5
Figuur 2: Situering op topografische kaart	6
Figuur 3: Situering op het gewestplan	7
Figuur 4: Situering op cadmap (2011)	8
Figuur 5: Situering op orthofotokaart (2008-2010) en situering foto's terreinbezoek	9
Figuur 6: Hydrografische situering – VHA zone 240 “Handzamevaart/Spanjaardbeek tot monding Kasteelbeek (incl.)”	11
Figuur 7: Afbakening van het aandachtsgebied op het gewestplan	12
Figuur 8: Situering op de watertoetskaart overstromingsgevoelige gebieden	14
Figuur 9: Situering op de watertoetskaart infiltratiegevoelige gebieden	14
Figuur 10: Situering op de watertoetskaart grondwaterstromingsgevoelige gebieden	15
Figuur 11: Situering op de watertoetskaart hellingenkaart	15
Figuur 12: Situering op de watertoetskaart erosiegevoelige gebieden	15
Figuur 13: Vergunningstoestand	17
Figuur 14: Situering op de kaart van nature overstromingsgevoelige gebieden	18
Figuur 15: Situering op DHM – algemeen	19
Figuur 16: Situering op DHM – detail	19
Figuur 17: Situering op fysische systeemkaart	21
Figuur 18: Situering op bodemkaart	22

Lijst foto's

Foto 1: Terreinbezoek 26/11/2012: zicht op het aandachtsgebied vanaf de Ajoy van Deurenstraat.	9
Foto 2: Terreinbezoek 26/11/2012: zicht op het aandachtsgebied vanaf de Bruggesteeweg, kruispunt met Stationsstraat	10
Foto 3: Terreinbezoek 26/11/2012: zicht op het aandachtsgebied vanaf de Bollestraat.	10

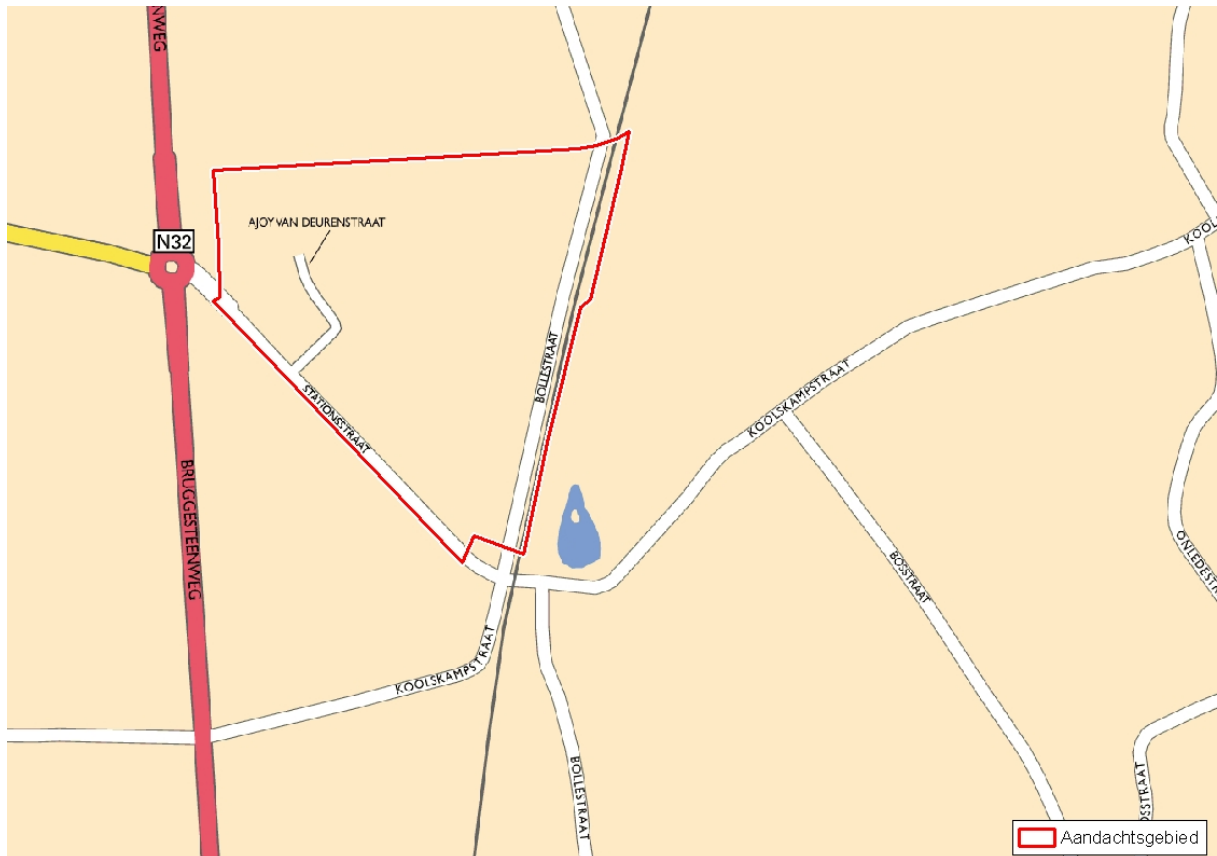
1 Situering

1.1 Algemeen

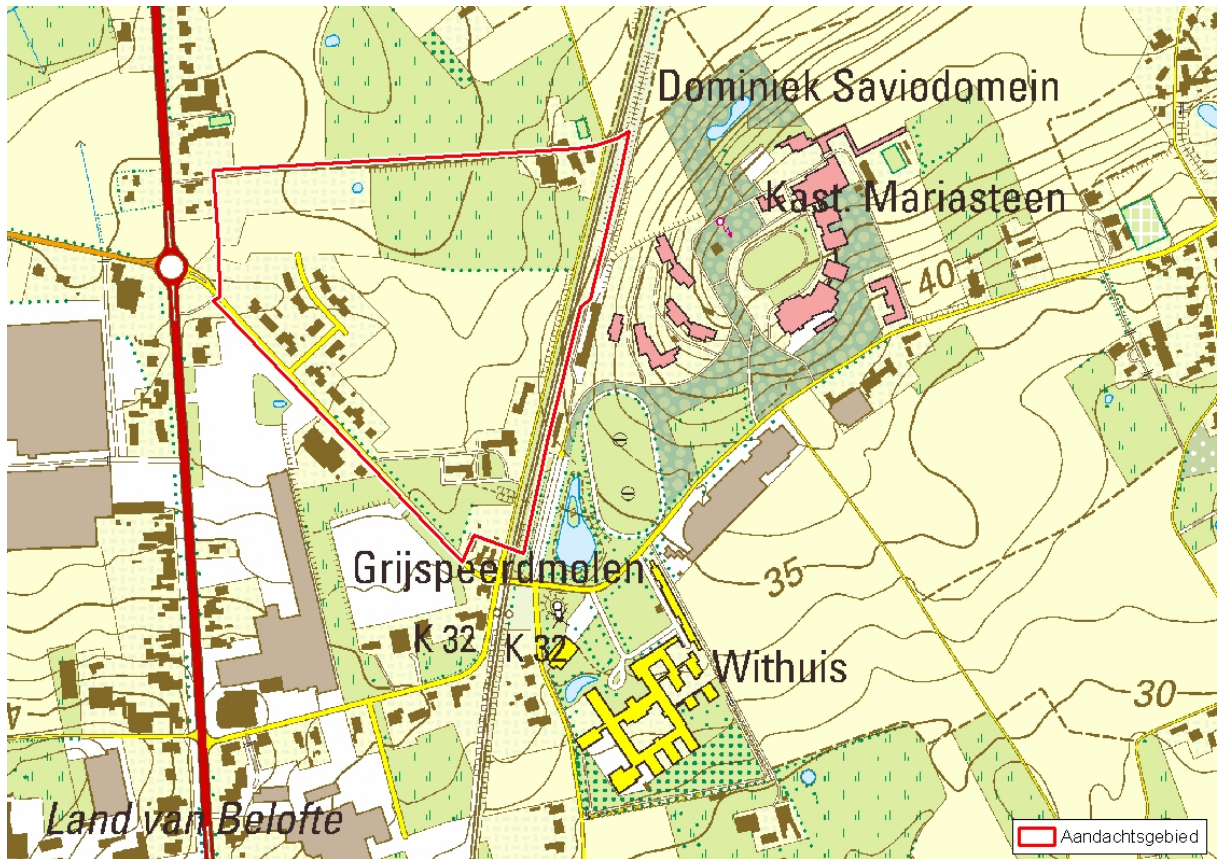
Gemeente(n): Hooglede

Provincie(s): West-Vlaanderen

Situering: In de gemeente Hooglede, deelgemeente Gits, tussen de Bollestraat en de Stationsstraat.

Figuur 1: Situering op stratenatlas

Figuur 2: Situering op topografische kaart

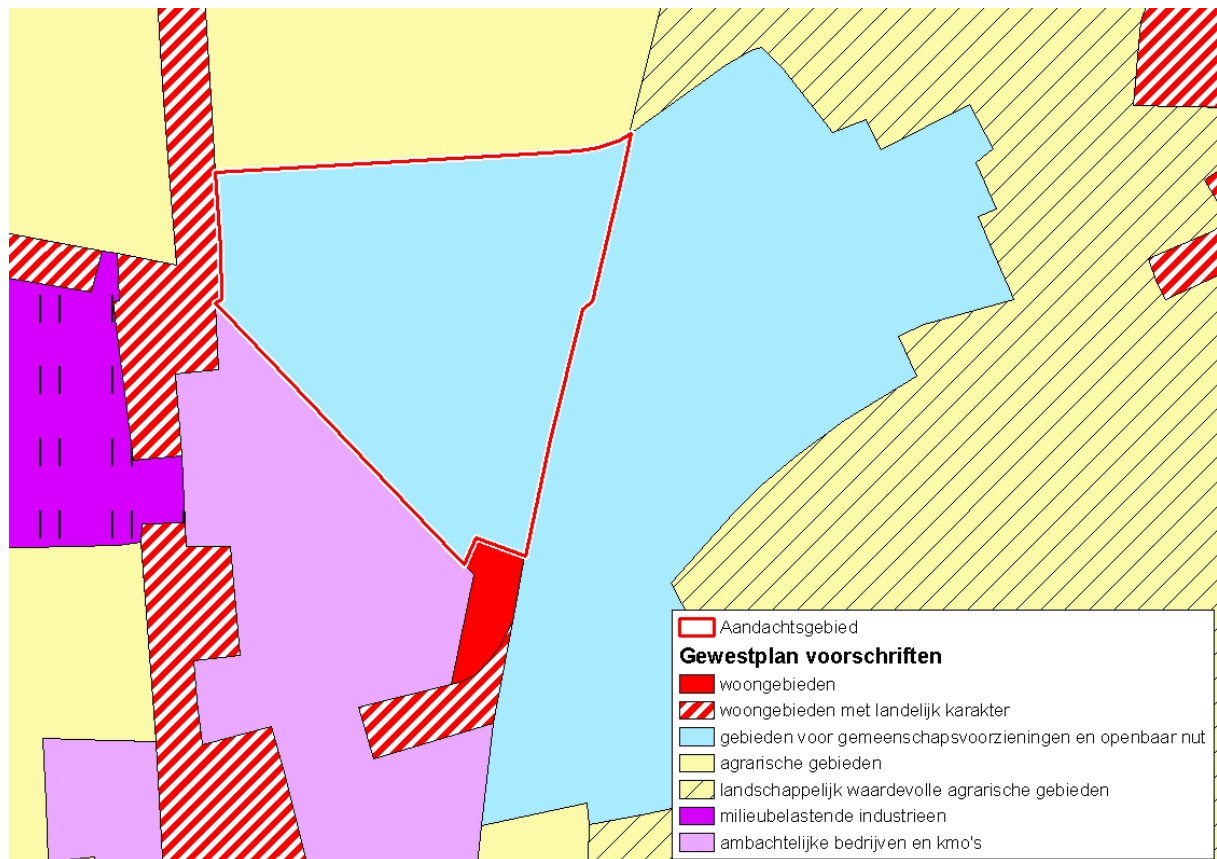
1.2 Planologische bestemming

Gewestplanbestemming:

gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en algemeen nut (code 0200)

Planinitiatieven:

Er zijn geen specifieke plannen van toepassing op het gebied, doch er werden een aantal vergunningen aangevraagd voor de verdere ontwikkeling en inrichting van het gebied. (8.00/36006/1170) voor de aanleg van opleidingscentrum en reliëfwijzigingen.

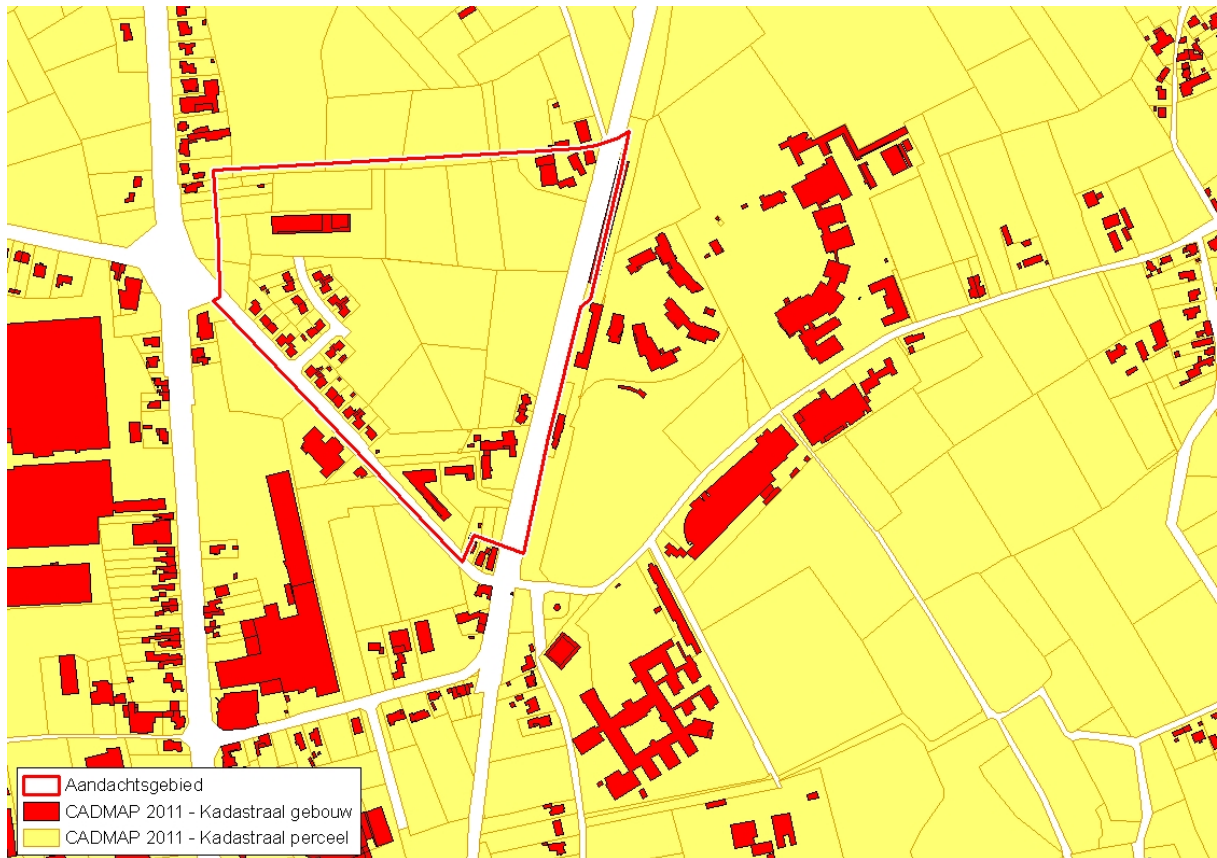

Figuur 3: Situering op het gewestplan

1.3 Bodemgebruik

Huidige staat van ontwikkeling: deels bebouwde, deels onbebouwde zone.

Bodemgebruik: niet bebouwde zone: braakliggend.

Figuur 4: Situering op cadmap (2011)

Figuur 5: Situering op orthofotokaart (2008-2010) en situering foto's terreinbezoek

Foto 1: Terreinbezoek 26/11/2012: zicht op het aandachtsgebied vanaf de Ajoy van Deurenstraat.

Foto 2: Terreinbezoek 26/11/2012: zicht op het aandachtsgebied vanaf de Bruggesteeweg, kruispunt met Stationsstraat.

Foto 3: Terreinbezoek 26/11/2012: zicht op het aandachtsgebied vanaf de Bollestraat.

1.4 Hydrografie

Bekken: IJzerbekken

Deelbekken: Handzamevallei

Betrokken waterlo(o)p(en): Abelenbeek, WY.1.17.1 (VHAGcode: 1681 – beheerder: gemeente Hooglede)

Hydrografische beschrijving:

Het aandachtsgebied ligt op de rand van de waterscheiding tussen het deelbekken van de Handzamevallei (IJzerbekken) en het deelbekken Rivierbeek (Bekken van de Brugse Polders).

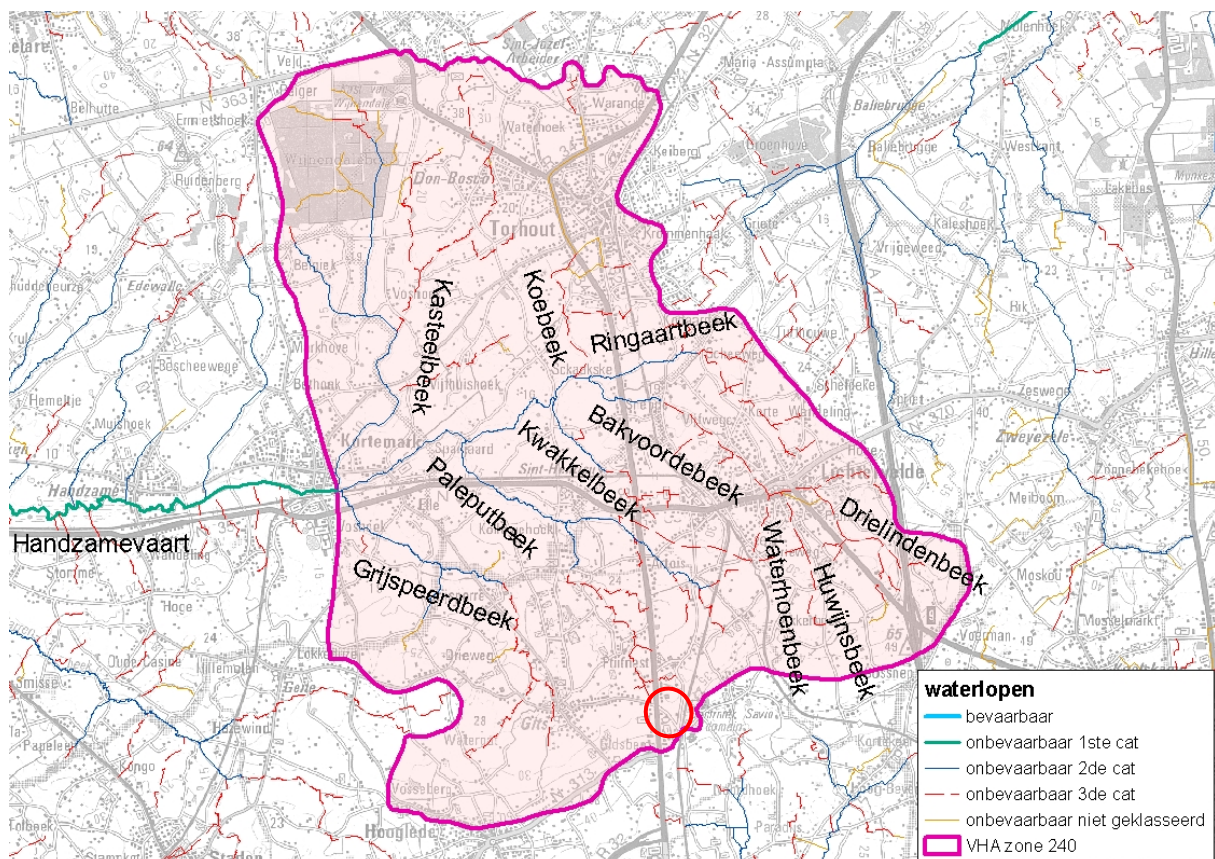
De Abelenbeek, WY.17.1, gaat over in de Paleputbeek, WY.1.17, die uitmondt in de WY.1, de Handzamevaart.

Het globale stroomgebied bestaat uit de VHA-zone 240 (Handzamevaart/Spanjaardbeek tot monding Kasteelbeek (incl)) en omvat het brongebied van de Handzamevaart.

De belangrijkste zijwaterlopen van de Handzamevaart stroomopwaarts van de monding van de Kasteelbeek zijn de Koebeek, de Ringaartbeek, de Bakvoordebeek/Zwanebeek, de Kwakkelbeek, de Paleputbeek en de Grijspeerbeek.

De Handzamevaart mondt in Diksmuide uit in de IJzer. De IJzer voert het water verder af naar zee en watert af via het sluisencomplex de Ganzenpoot uit in de haven van Nieuwpoort.

De Handzamevaart kan gedefinieerd worden als een “neerslagrivier”. De afvoer bij droog weer is zeer klein ten opzichte van de neerslagafstroming. Het regenwater wordt voor een groot gedeelte, en snel, afgevoerd naar het waterlopenstelsel. Dit kan aanleiding geven tot piekdebieten en overstromingen.

Figuur 6: Hydrografische situering – VHA zone 240 “Handzamevaart/Spanjaardbeek tot monding Kasteelbeek (incl.)”

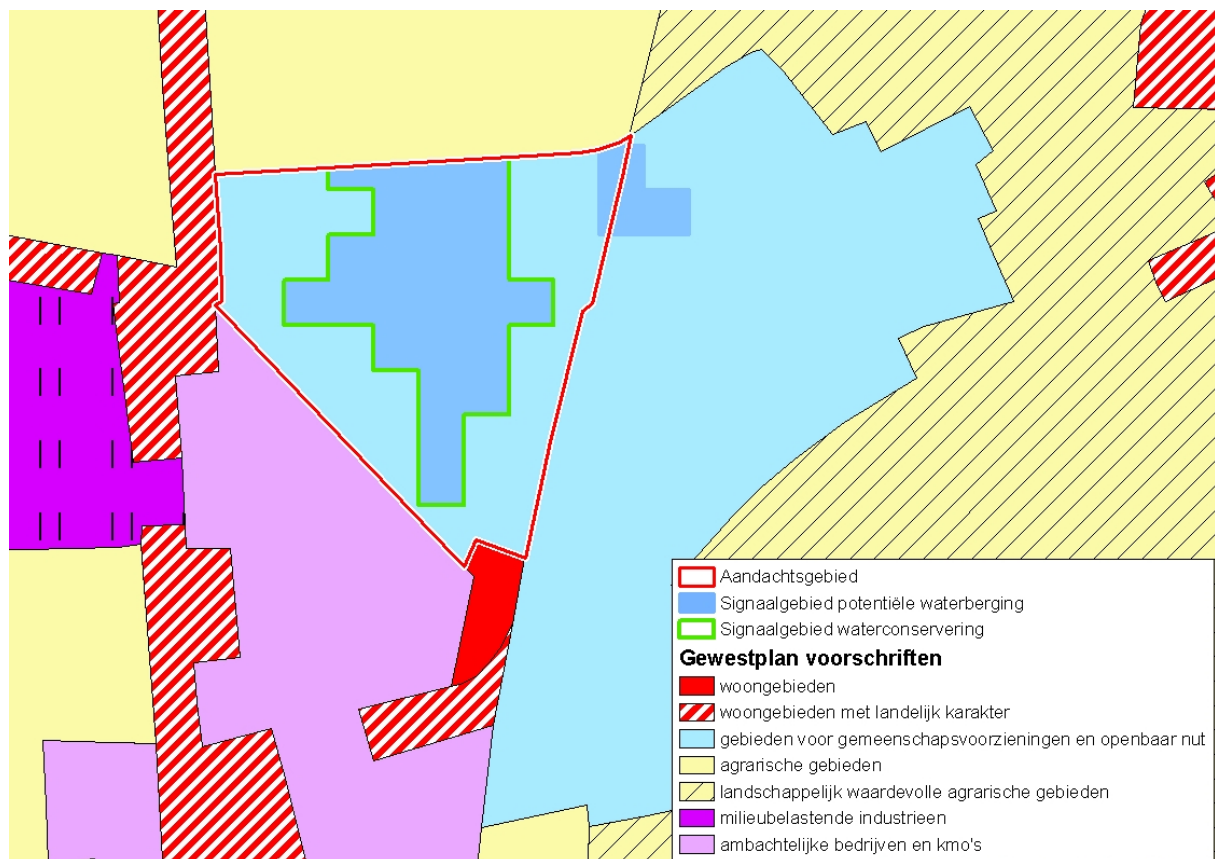
1.5 Motivering afbakening en selectie aandachtsgebied

Op basis van de signaalgebieden uit de ruimtelijke analyse van het bekkenbeheerplan wordt een aandachtsgebied afgebakend.

Volgens de nota "Toetsing signaalgebieden IJzerbekken – prioritering en selectie", goedgekeurd door het bekkenbestuur van 1 juli 2011. Dit aandachtsgebied ligt in het stroomgebied van de Handzamevaart, een regio gevoelig voor wateroverlast.

Het gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut staat deels ingekleurd als waterconserveringsgebied en potentieel waterbergingsgebied in de ruimtelijke analyse van het bekkenbeheerplan. Gezien een deel van dit gebied nog niet bebouwd is, wordt dit getoetst aan het watersysteem.

De totale oppervlakte van het aandachtsgebied bedraagt ca. 14 ha.

Figuur 7: Afbakening van het aandachtsgebied op het gewestplan

2 Juridische toets

2.1 Watertoetskaarten¹

De watertoetskaarten zijn bij besluit van de Vlaamse Regering juridisch vastgelegd. De kaart wordt gehanteerd als instrument om te beoordelen of een project al dan niet een mogelijk significante invloed heeft op het watersysteem waarvoor een advies van de bevoegde waterbeheerder noodzakelijk is.

Overstromingsgevoelige gebieden:

Het aandachtsgebied is volgens de watertoetskaart geen overstromingsgevoelig gebied.

Infiltratiegevoelige bodems:

Het aandachtsgebied is deels infiltratiegevoelig.

Grondwaterstromingsgevoelige gebieden:

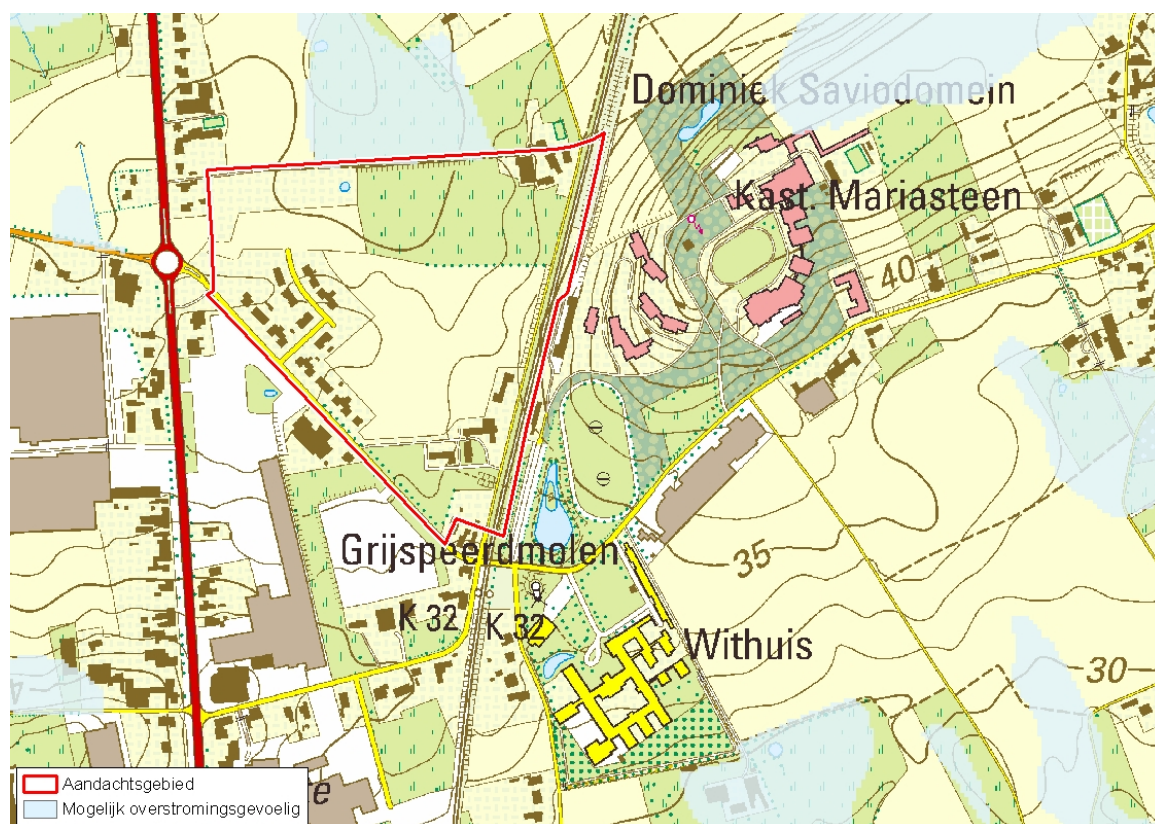
Het aandachtsgebied ligt in gebied dat deels niet gevoelig, deels matig gevoelig en deels zeer gevoelig is voor grondwaterstromingen.

Hellingenkaart:

Het aandachtsgebied is licht hellend. Ten oosten van het aandachtsgebied ligt een sterk hellende zone.

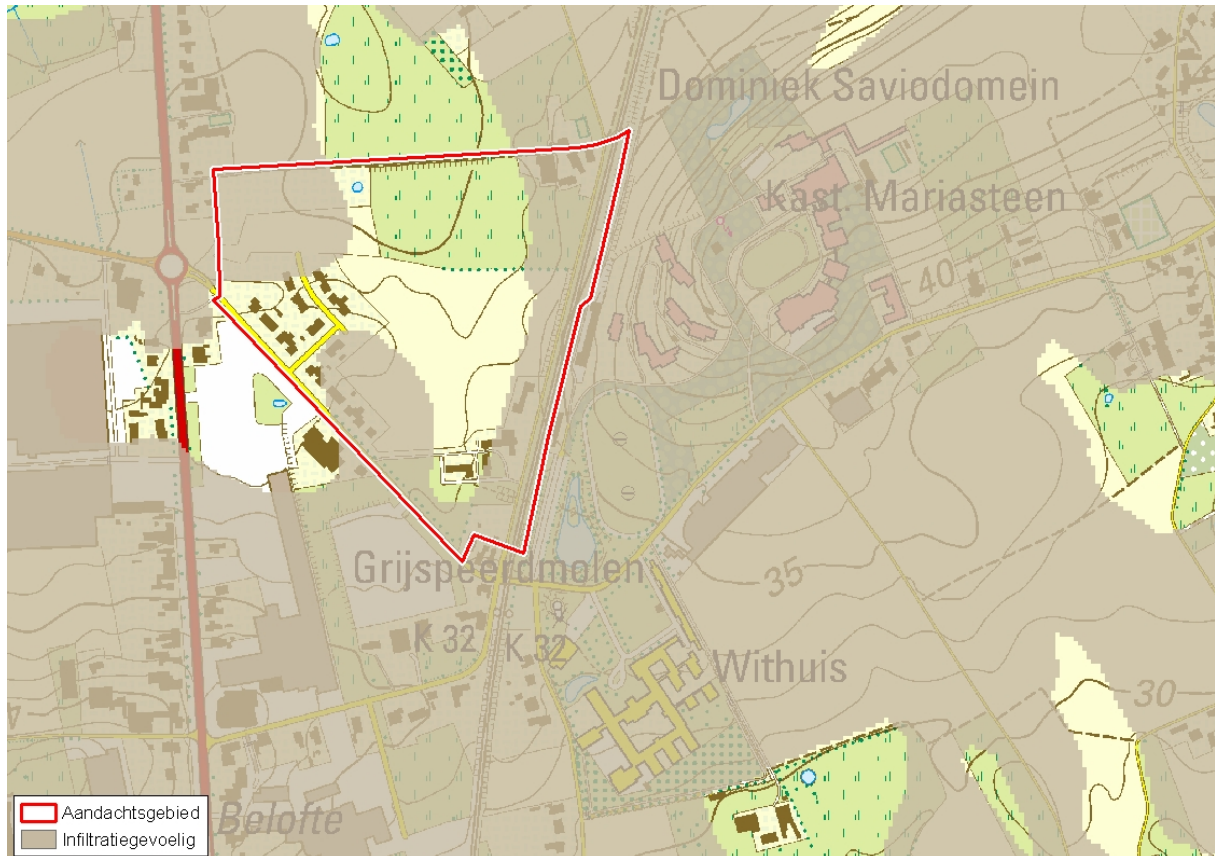
Erosiegevoelige gebieden:

Het aandachtsgebied zelf is deels erosiegevoelig. Ten oosten van het aandachtsgebied ligt een sterk erosiegevoelige zone.

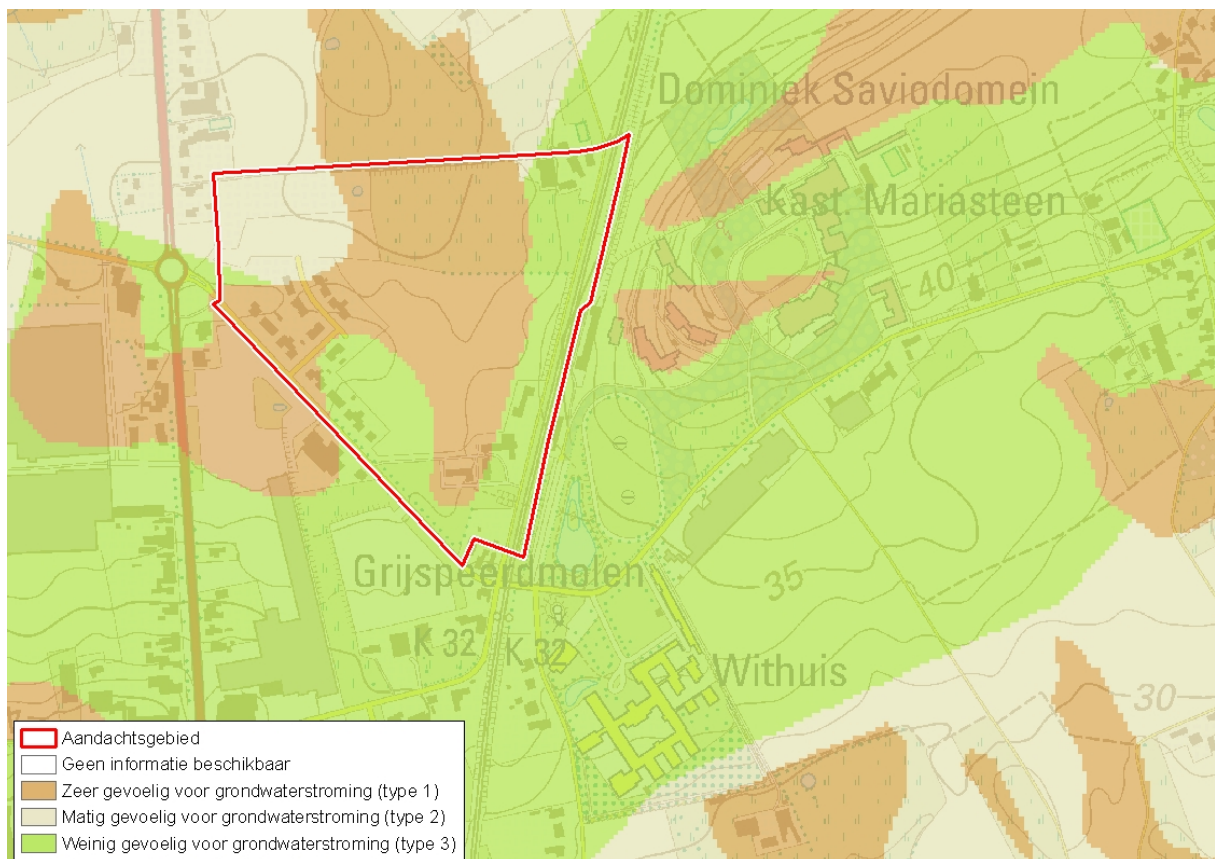

¹ Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstansie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid (20 juli 2006)

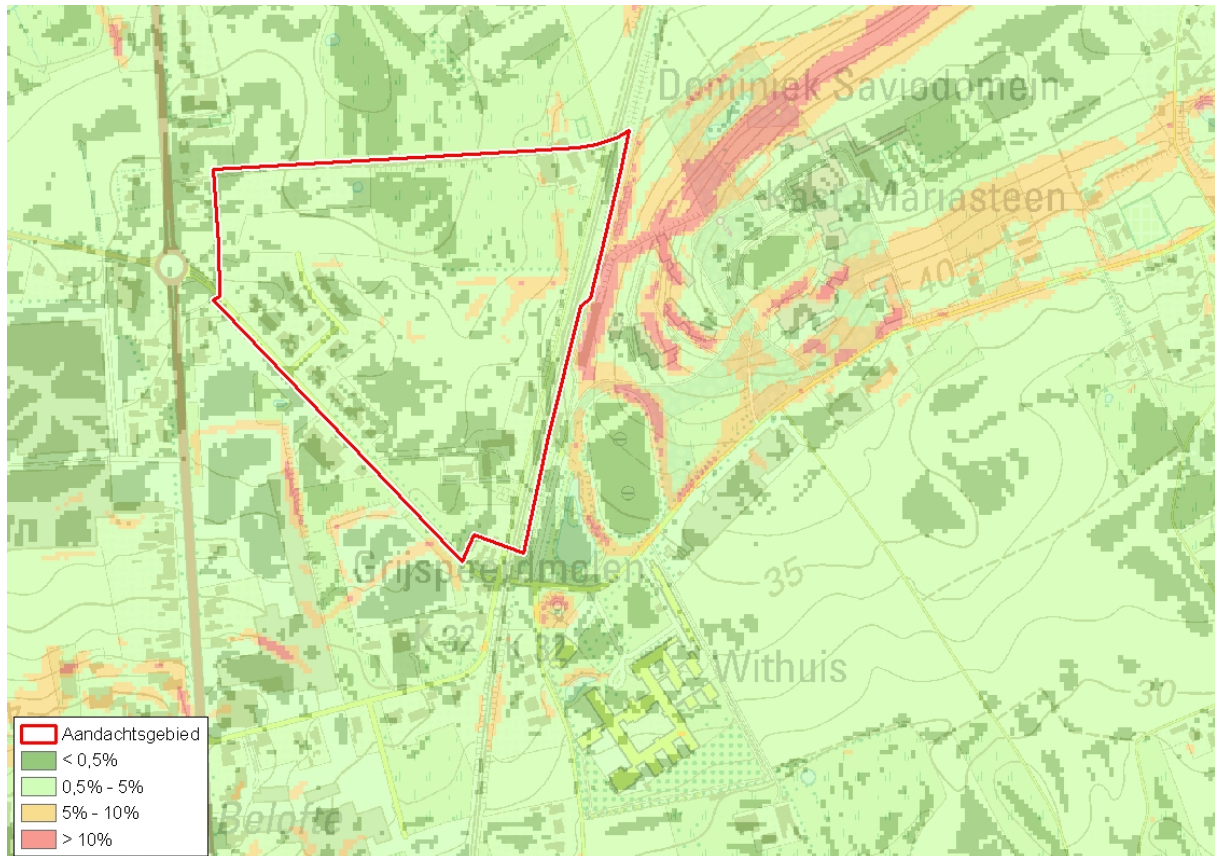
Figuur 8: Situering op de watertoetskaart overstromingsgevoelige gebieden

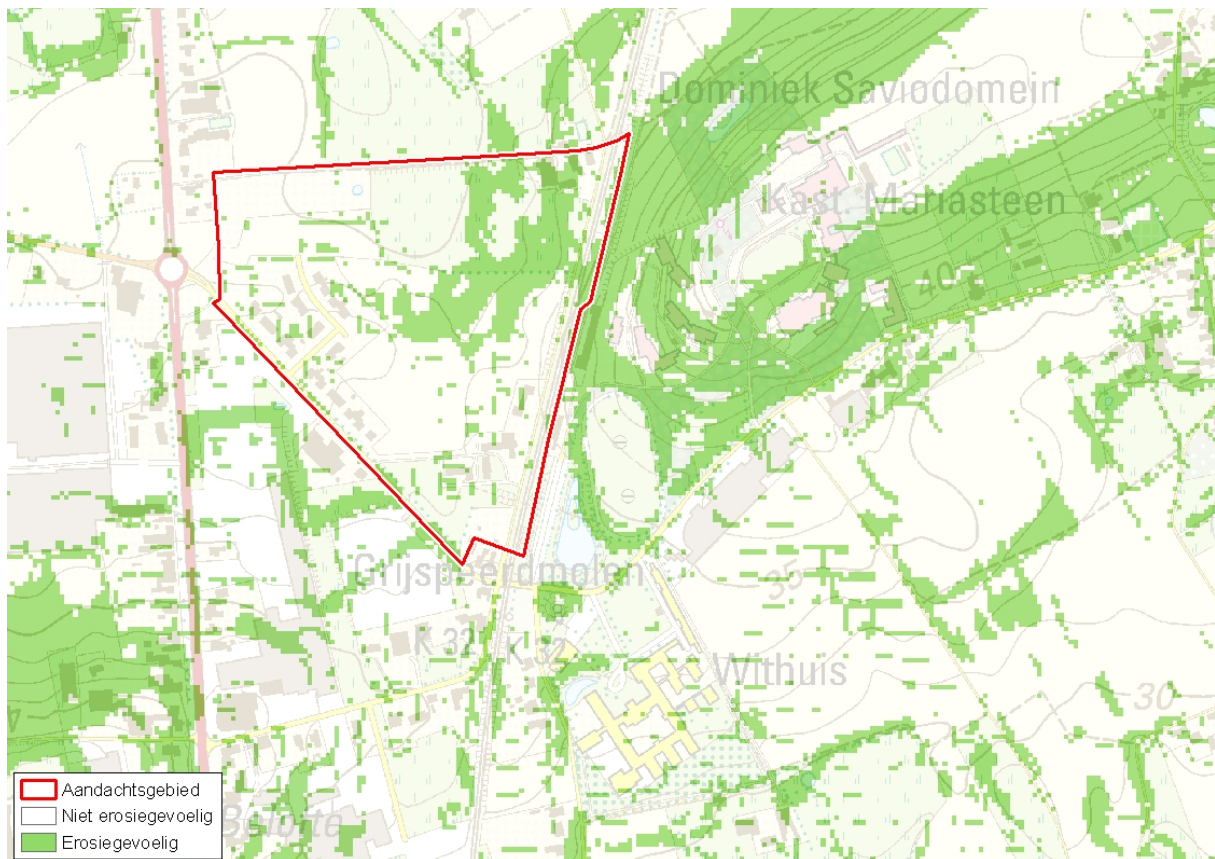
Figuur 9: Situering op de watertoetskaart infiltratiegevoelige gebieden

Figuur 10: Situering op de watertoetskaart grondwaterstromingsgevoelige gebieden

Figuur 11: Situering op de watertoetskaart hellingenkaart

Figuur 12: Situering op de watertoetskaart erosiegevoelige gebieden

2.2 Federale kaart risicozones voor overstromingen ²

De risicozones voor overstromingen bevat een nauwkeurige afbakening van risicovolle gebieden met betrekking tot de natuurrampenverzekering. De criteria waarop de risicozones worden afgebakend, zijn bepaald in het K.B. van 12 oktober 2005 waardoor enkel de gebieden getoond worden met minstens 30 centimeter overstromingsdiepte.

Het aandachtsgebied ligt niet in risicozone voor overstromingen.

3 Beleidsmatige toets

3.1 Waterbeleid

A) Bekkenbeheerplan IJzerbekken

De visie van het bekkenbeheerplan streeft een optimaal behoud na van de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden. Ze streeft naar een vrijwaring van bebouwing/verharding in de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden. Multifunctionaliteit van waterconservering en waterberging met de sectoren huisvesting en industrie is niet aangewezen. De opmaak van deze fiche is een vertaling van deze visie.

B) Deelbekkenbeheerplan Handzamevallei

In het deelbekken Handzamevallei zijn met betrekking tot waterkwantiteit geen actie opgenomen voor de Abelenbeek.

3.2 Ruimtelijke ordening

A) Ruimtelijk(e) structuurplan(nen)

Er is nog geen definitief gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

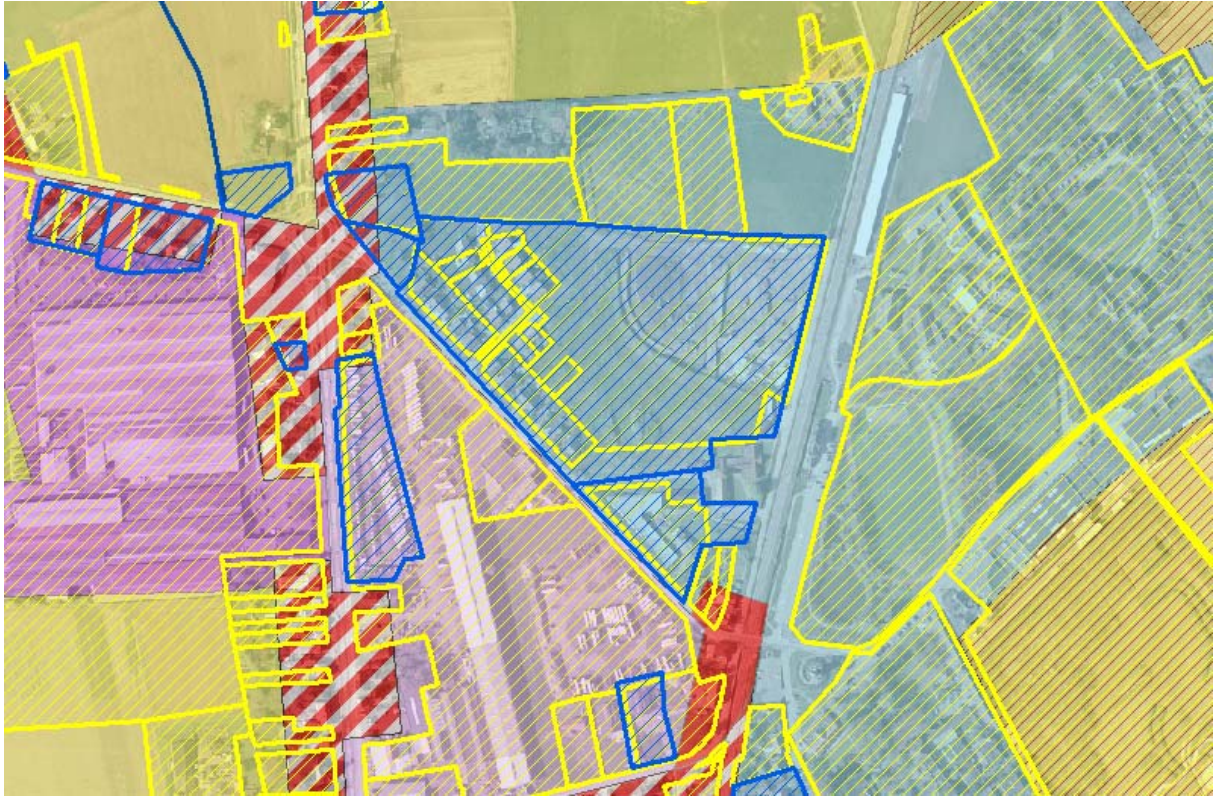
B) Andere relevante plannen van ruimtelijke ordening

Er zijn geen specifieke plannen van toepassing op het gebied.

C) Vergunningstoestand

Het gebied wordt volledig overlapt door verkavelings- en stedenbouwkundige vergunningen die wijzen op het volledig ontwikkeld zijn.

² Risicozones voor overstroming, versie 2006 (KB 23 maart 2007)

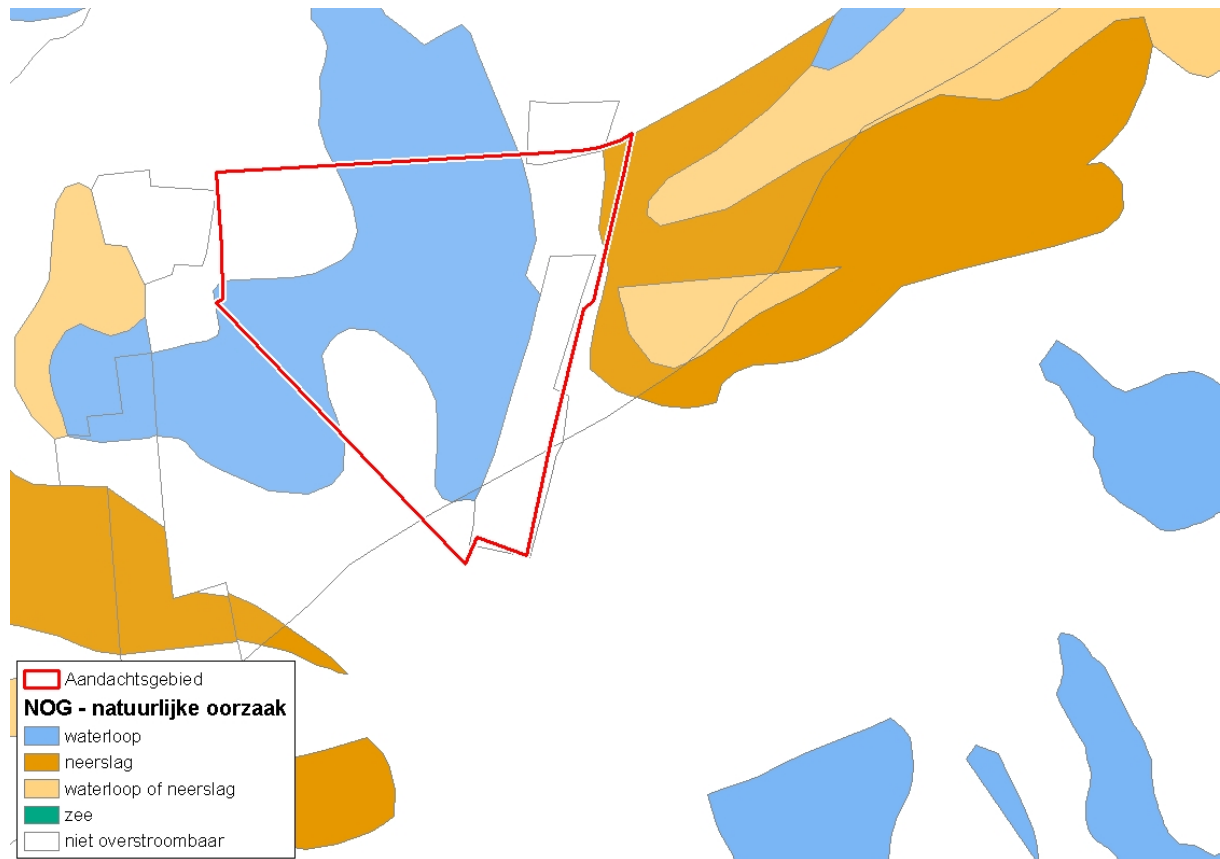
Figuur 13: Vergunningstoestand

4 Toetsing aan het watersysteem

4.1 Overstromingsproblematiek

NOG: Van “Nature Overstroombare Gebieden” omvatten de ruimte die waterlopen permanent of periodiek zouden innemen in afwezigheid van de kanaliserende en beschermende infrastructuur. Deze kaart is een afgeleide van de bodemkaart.

Een groot deel van het aandachtsgebied is op de NOG-kaart ingekleurd als van nature overstroombaar vanuit een waterloop.

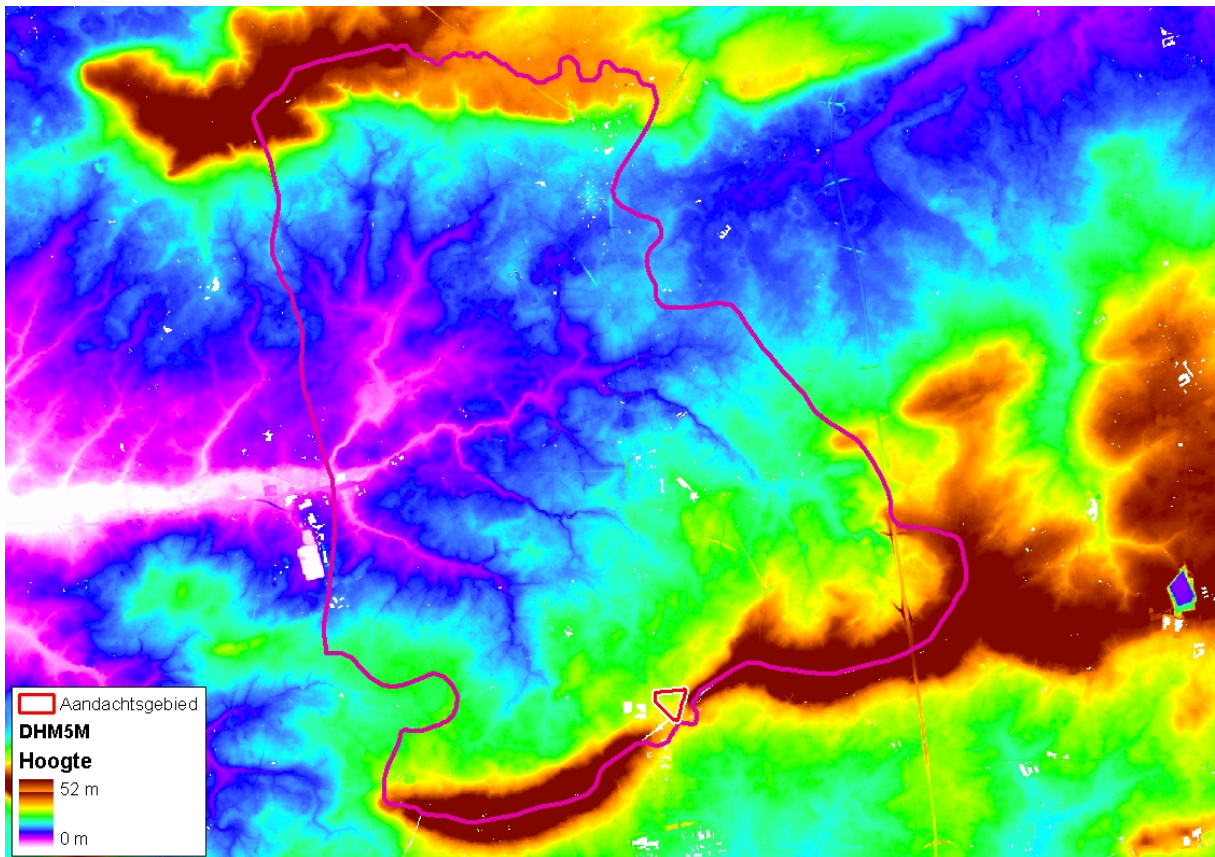
Figuur 14: Situering op de kaart van nature overstromingsgevoelige gebieden

ROG: “Recent Overstroomde Gebieden” omvatten die zones die in het recent verleden effectief zijn overstroomd.

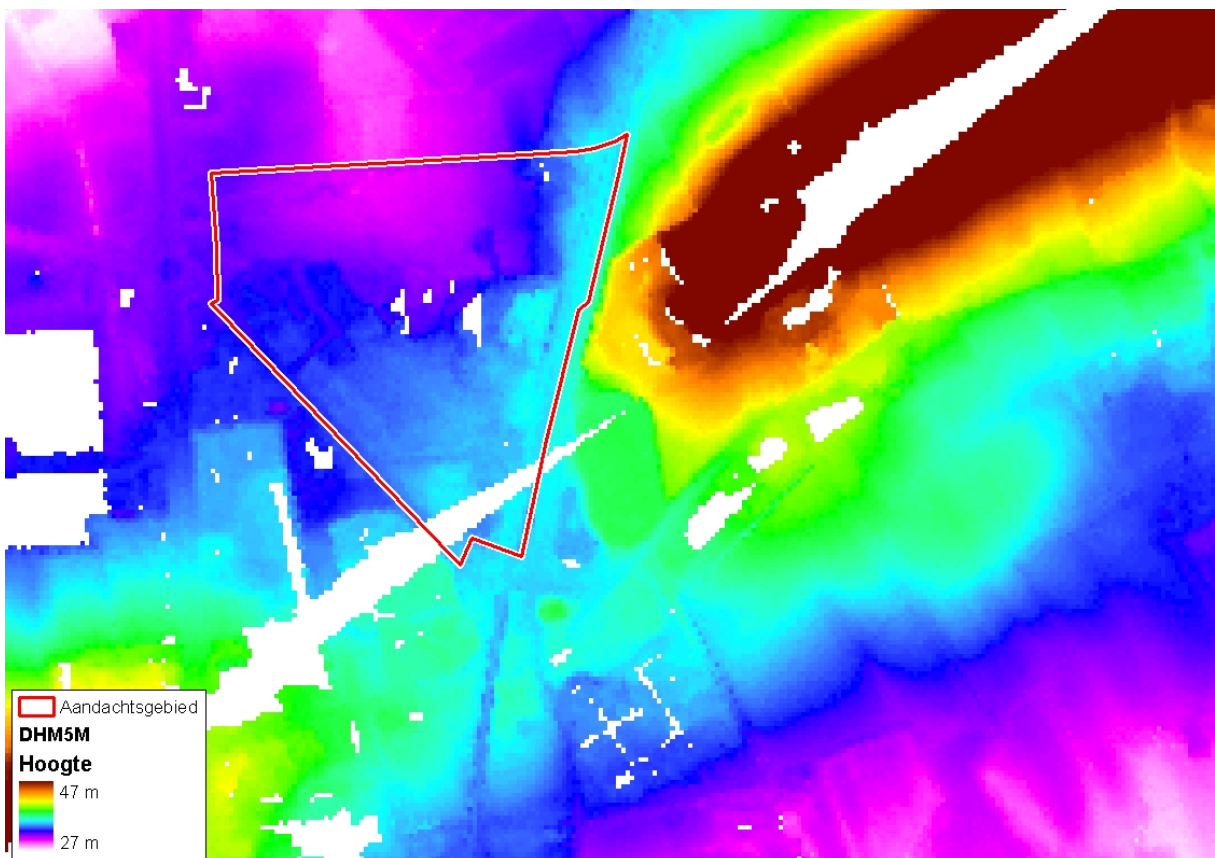
De kaarten van de recent overstroomde gebieden geven voor het aandachtsgebied geen overstromingen aan.

DHM: Het digitaal hoogtemodel (Figuur 15) toont dat het aandachtsgebied op het IJzer-Leie inferfluvium ligt, afhellend naar de vallei van de Handzamevaart.

Op lokaal schaalniveau zijn grote hoogteverschillen waar te nemen (Figuur 16). Ten oosten van het aandachtsgebied ligt een heuvel, die sterk daalt richting het aandachtsgebied. Tussen deze heuvel en het aandachtsgebied ligt een spoorweg, die dwars ligt op de afwateringsrichting en het hemelwater deels naar het noorden vertraagt afvoert via kokers onder de spoorweg door. Een deel van het afstromende hemelwater voert af in zuidelijke richting. Binnen het aandachtsgebied is het noordelijk deel relatief laagst gelegen.

Figuur 15: Situering op DHM – algemeen

Figuur 16: Situering op DHM – detail

4.2 Verdroging

Verdroging is het droger worden van de bodem door het dalen van het grondwater. Twee belangrijke oorzaken zijn menselijke activiteiten: het onttrekken van grondwater voor drinkwater of industriële toepassingen en de toename van verharde oppervlakte. Verharding of bebouwing houden het regenwater tegen, het komt niet in de bodem terecht, maar wordt naar regenwaterputten geleid of al dan niet via riolering afgevoerd naar de waterlopen. Waterconservering is gericht op het vasthouden van water of tegengaan van verdroging in waterrijke gebieden (valleigebieden en komgronden in de polders). Het vrijwaren van waterconserveringsgebieden van bebouwing of verharding is een mogelijke maatregel om verdroging te vermijden.

Belangrijke eigenschappen voor waterconservering zijn de aanvoer van kwelwater (of ondiepe of zeer ondiepe grondwaterstand), het vasthoudend vermogen van de bodem en de helling. De bedoeling is om het gebiedseigen water te conserveren om droogteschade aan natuur en landbouw te beperken.

Door een verlaging van het grondwaterpeil kunnen waterafhankelijke terrestrische ecosystemen verdwijnen. Voor de landbouw vermindert de beschikbaarheid van kwalitatief zoet water in droge perioden in gebieden die kwetsbaar zijn voor verdroging. Rekening houdend met een klimaatverandering naar drogere zomers met korte intensieve neerslagperioden, wint de aandacht voor verdroging aan belang. In poldergebieden is het tegengaan van verdroging ook belangrijk om het ondiepe zoute water terug te dringen.

Een groot vasthoudend vermogen is vaak omgekeerd evenredig aan de infiltratiesnelheid en wordt groter naarmate de textuur fijner is. Ook de hellingsfactor is zeer belangrijk. Gebieden met een zekere helling zullen onder gravitaire krachten langzaam leeglopen bij een terugvallend neerslagenbod. De kwelgebieden zijn belangrijk omdat er in deze gebieden bij lange droogte nog voldoende aanvoer is van (dieper) grondwater. Met drainage in deze gebieden moet omzichtig omgesprongen worden om droogteschade te vermijden.

Bodemtextuur (bodemaart): voornamelijk klei en zandleem: relatief groot vermogen om vocht lange tijd vast te houden. Zie Figuur 18.

Helling: klein hellingspercentage binnen het aandachtsgebied, groot hellingspercentage ten oosten van het aandachtsgebied. Zie Figuur 11.

Kwel: zie fysische systeemkaart. Zie Figuur 17.

Regio: Polder-Leie Interfluvium

Ligging: gronden van natte depressies en alluvia

Geografie: langgerekte beekvalleien (alluvia) of langgerekte depressies (colluvia): grootste deel van het aandachtsgebied (witte kleur op Figuur 17)

Kwel en infiltratie: waarschijnlijk kwelgebied

Ligging: gronden van intermediair gelegen landschapsdelen

Systeem: zandleembodems

Geografie: overgangsgronden tussen heuvels en valleien

Kwel en infiltratie: waarschijnlijk intermediair gebied

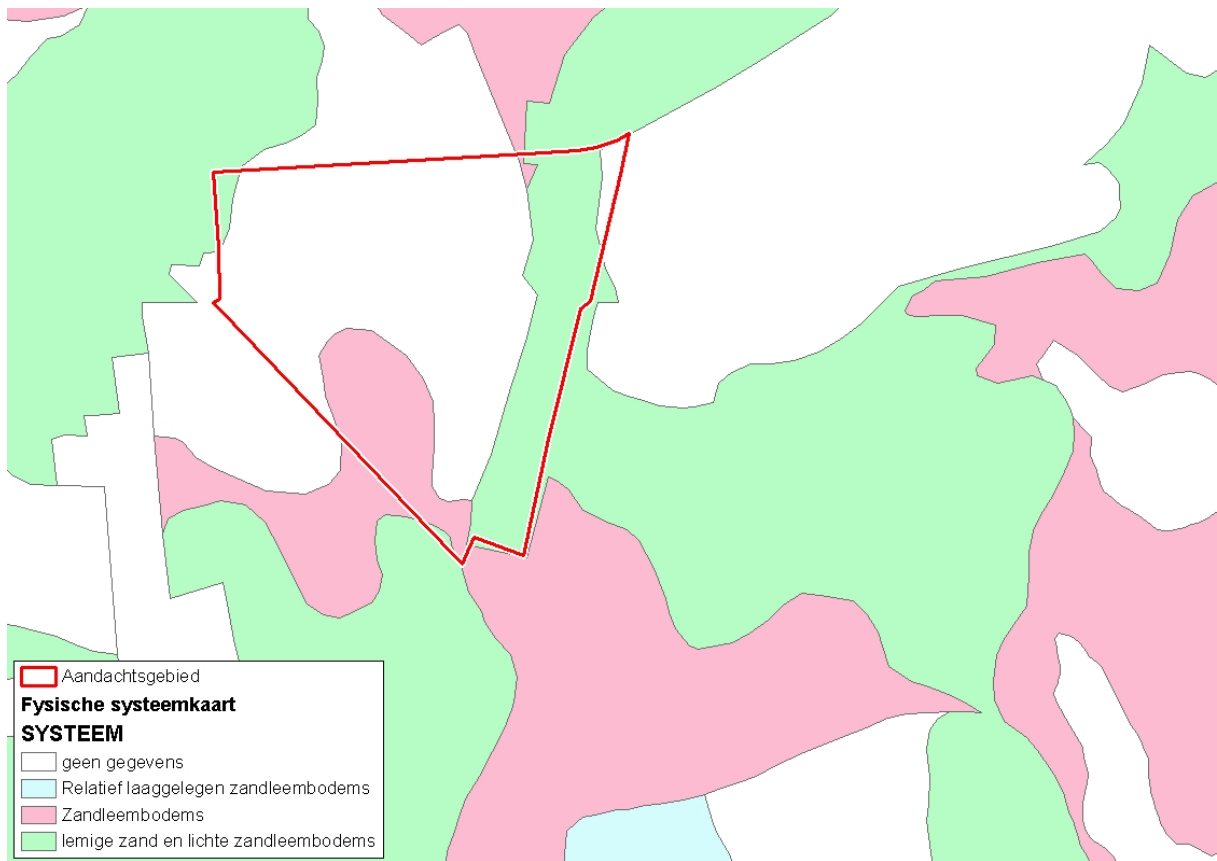
Ligging: gronden van de hoogstgelegen landschapsdelen

Systeem: lemige zand en lichte zandleembodems

Geografie: langgerekte kleine plateaus bovenop de centrale heuvelkam

Kwel en infiltratie: waarschijnlijk infiltratiegebied

De fysische systeemkaart is m.b.t. de kwel-en infiltratiegebieden zeer benaderend. De kaart is enkel bruikbaar voor een grove lokalisering van kwel en infiltratie en geeft op projectniveau slechts een indicatie.

Figuur 17: Situering op fysische systeemkaart

4.3 Andere relevante hydrologische/hydrografische informatie

(vb: waterpeilen, historische kaarten en historische gegevens, ferrariskaarten, ecologische inventarisatiestudie, info ervaringsdeskundigen, bijkomende info uit terreinbezoek, enz.)

Bodemkaart:

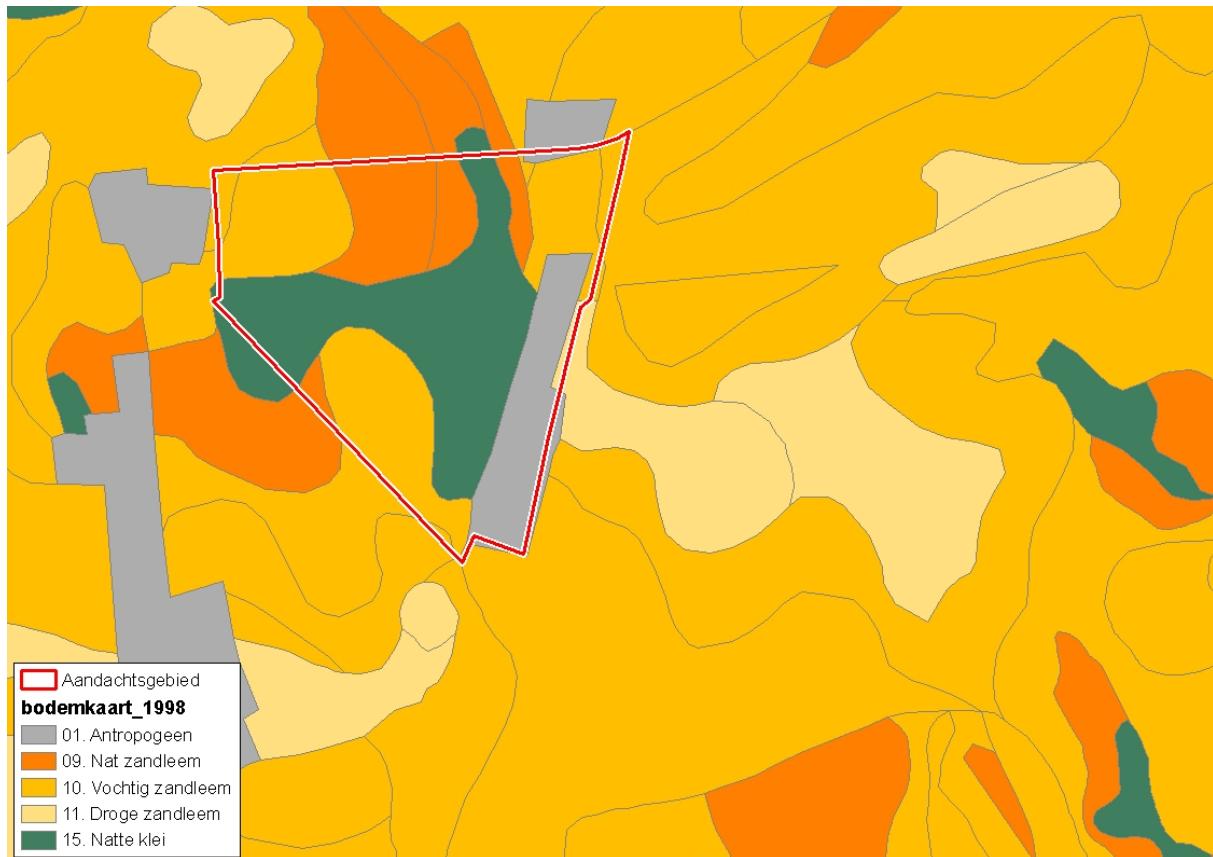
Het aandachtsgebied wordt gekenmerkt door verschillende bodems.

Het centrale deel bestaat uit natte klei (Efp – zeer sterk gleyige kleibodem zonder profiel) (matig slechte drainering).

In het noordelijk deel komt nat zandleem voor (Lfp – zeer natte zandleembodem zonder profiel, Pfp – zeer licht zandleembodem zonder profiel, Lep – natte zandleembodem zonder profiel) (matig slechte drainering).

En verspreid over het aandachtsgebied komt vochtig zandleem voor (Pdc – matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont, Pcc – matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont, WPcP – matig droge licht zandleembodem zonder profiel of met onbepaald profiel) (matige of onvoldoende drainering).

In het uiterst oostelijke deel van het aandachtsgebied komt droge zandleem voor (w-Pba – droge licht zandleembodem met textuur B horizont) (gunstige drainering).

Figuur 18: Situering op bodemkaart

5 Conclusie

Het aandachtsgebied ligt op het IJzer-Leie interfluvium, afhellend naar de vallei van de Handzamevaart.

Op lokaal schaalniveau zijn grote hoogteverschillen waar te nemen. Ten oosten van het aandachtsgebied ligt een heuvel, die sterk daalt in de richting van het aandachtsgebied. Binnen het aandachtsgebied is het centraal noordelijk deel relatief laagst gelegen.

Het aandachtsgebied staat deels ingekleurd als waterconserveringsgebied en potentieel waterbergingsgebied in de ruimtelijke analyse van het bekkenbeheerplan.

Bij waterconservering ligt de nadruk op het tegengaan van verdroging door het conserveren van gebiedseigen water. Het aandachtsgebied bestaat uit natte klei, nat zandleem en vochtig zandleem met matige tot matig slechte drainering. Het watervasthoudend vermogen wordt groter naarmate de textuur fijner is en is dus groot in kleigrond en leemgrond. Het aandachtsgebied zelf kent een klein hellingspercentage. Het water in de bodem loopt gravitair relatief traag weg. In het centraal noordelijk deel van het aandachtsgebied, waar natte klei en natte zandleemgronden in een zwakke depressie liggen, komt het grondwater ondieper voor. Dit deel van het aandachtsgebied is van nature geschikt om water langer vast te houden. In klei- en zandleembodems infiltreert neerslagwater relatief traag. Met bebouwing/verharding en drainage in deze gebieden moet omzichtig omgesprongen worden om verdroging te vermijden.

Bij langdurige of intense neerslag accumuleert het regenwater zich naar de depressies. In deze lager gelegen zones gaat bij verharding/bebouwing buffercapaciteit verloren.

6 Suggesties naar ontwikkelingsperspectief

De suggesties naar ontwikkelingsperspectief hebben enkel betrekking op de nog niet bebouwde en nog niet vergunde percelen in het aandachtsgebied. Bestaande bebouwing wordt beschouwd als beslist beleid. De watertoets die voor de vergunningen werd uitgevoerd wordt met deze toetsing niet in vraag gesteld.

Bij het plaatsbezoek blijkt het ganse aandachtsgebied ontwikkeld of in vergevorderde staat van ontwikkeling te zijn. Daarom wordt er van uit gegaan dat de watertoets voor de vergunningen werd toegepast en worden geen suggesties naar ontwikkelingsperspectief gegeven.